

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. gruodžio 9 d.
(OR. en)

14808/21

ENFOPOL 501
IXIM 286
JAI 1388

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
data: 2021 m. gruodžio 9 d.
kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13996/21 + COR 1

Dalykas: Tarybos išvados dėl tarpvalstybinio policijos bendradarbiavimo dingusių asmenų srityje stiprinimo
– Tarybos išvados (2021 m. gruodžio 9 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl tarpvalstybinio policijos bendradarbiavimo dingusių asmenų srityje stiprinimo, kurias Taryba (teisingumo ir vidaus reikalai) patvirtino 2021 m. gruodžio 9 d. įvykusiame 3837-ame posėdyje.

**Tarybos išvados dėl tarpvalstybinio policijos bendradarbiavimo dingusių
asmenų srityje stiprinimo**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

1. PRIPAŽINDAMA, kad vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos tikslų yra užtikrinti aukštą savo piliečių saugumo lygį laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, skatinant stiprinti policijos bendradarbiavimą, kaip nustatyta **Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo V antraštinėje dalyje**;
2. ATSIŽVELGDAMA į atnaujintą 2015–2020 m. vidaus saugumo strategiją¹ bei įgyvendinant ją pasiektus rezultatus ir PALANKIAI VERTINDAMA Komisijos komunikatą dėl **ES saugumo sąjungos strategijos**², kuriame išdėstyti konkretūs veiksmai siekiant visapusiškai įgyvendinti strateginius prioritetus skaitmeniniame ir fiziniame pasaulyje, taip pat vidaus ir išorės aspektus 2021–2025 m. laikotarpiu;
3. PABRĖŽDAMA, kad **Tarybos išvadomis dėl vidaus saugumo ir Europos policijos partnerystės**³ siekiama stiprinti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės veikimą ir sukurti veiksmingą Europos vidaus saugumo partnerystę. Reikia nuolat gerinti informacijos valdymą ir optimaliai naudotis esamomis keitimosi informacija priemonėmis bei susitarimais ir užtikrinti tam tikrą veiksmingos 2020–2025 m. Europos vidaus saugumo partnerystės gairių įgyvendinimą:
 - kaip įprastą praktiką ES lygmeniu nuosekliai taikant priemones, susijusias su perspėjimais dėl nusikalstamų veikų, pvz., Šengeno informacinę sistemą, skirtą perspėjimams dėl asmenų ar daiktų,
 - užtikrinant, kad esamos keitimosi informacija sistemos (pvz., Priumo sistema⁴) taip pat būtų atnaujintos, kad ES informacijos architektūra dar labiau atitiktų prieinamumo principą;

¹ Dok. 15670/14.

² Dok. 10010/20.

³ Dok. 13083/20.

⁴ Tarybos sprendimas 2008/615/TVR ir Tarybos sprendimas 2008/616/TVR.

4. PRIMINDAMA Šengeno klausimų darbo grupės (SIS / SIRENE) diskusijas, kuriose buvo svarstomi svarbūs klausimai dėl to, kaip valstybės narės galėtų informuoti viena kitą apie dingusius asmenis⁵;
5. PAKARTODAMA, kad 2022 m. bus taikomas atnaujintas Šengeno informacinės sistemos veikimo teisinis pagrindas (**SIS reglamentų nauja redakcija**)⁶, kuriuo sugriežtinamos galiojančios taisyklės, patobulinama sistema, numatomi papildomi perspėjimų duomenys ir įvedami keli naujų rūšių perspėjimai. Pagal atnaujintas taisykles, *inter alia*, leidžiama įvesti prevencinius perspėjimus dėl vaikų, kuriems kyla rizika būti pagrobtiems vieno iš tėvų, ir dėl vaikų ar pažeidžiamų asmenų, kuriems turi būti neleidžiama keliauti dėl jų pačių saugumo;
6. PABRĖŽDAMA, kad reikia atnaujinti esamas keitimosi informacija ir duomenimis vidaus saugumo srityje sistemas ir, Europos Komisijai paskelbus apie **Priumo teisinės sistemos**⁷ **atnaujinimą**⁸, išnagrinėti, ar ji gali būti naudojama siekiant veiksmingiau keistis informacija apie dingusius asmenis ir nenustatytos tapatybės asmenų kūnus;
7. SKATINDAMA kuo labiau naudotis visomis turimomis priemonėmis ir ištekliais siekiant nustatyti nenustatytos tapatybės mirusių asmenų tapatybę, neatsižvelgiant į mirties priežastį ir būdą. Kiekvienas asmuo turi teisę į vardą ir pavardę, kuri garantuoja jo tapatybę, asmenybės ir orumo apsaugą. Niekas neturėtų būti palaidotas be vardo ir pavardės;
8. PABRĖŽDAMA bendro policijos patruliavimo, padalinių ir biurų, bendrų operacijų centrų ir bendrų tyrimų svarbą, nes jie veiksmingai padeda palaikyti viešąją tvarką ir užkirsti kelią nusikalstamumui bei su juo kovoti, taip pat užtikrinti viešąjį saugumą, kaip jau numatyta Priumo teisinėje sistemoje, kuri bus atnaujinta, kiek tai susiję su operatyvinio bendradarbiavimo dalimi. Tarpvalstybinis policijos bendradarbiavimas operatyviniu lygmeniu vykdant bendrus veiksmus pripažįstamas kaip labai veiksmingas dingusių asmenų, ypač pažeidžiamų asmenų, paieškos metodas;

⁵ Dok. 9017/16.

⁶ Reglamentai (ES) 2018/1860, 2018/1861 ir 2018/1862.

⁷ Tarybos sprendimas 2008/615/TVR ir Tarybos sprendimas 2008/616/TVR.

⁸ Bendros vertinimo veiksmų gairės / įžanginis poveikio vertinimas, Ares(2020)4214748 – 2020 8 11.

9. PABRĖŽDAMA Komisijos komunikatą dėl **ES vaiko teisių strategijos**⁹, kuriame dingę vaikai laikomi ypač pažeidžiamais ir kuriame primenama Europos pranešimų apie dingusius vaikus karštosios linijos (116 000) svarba;
10. AKCENTUODAMA Komisijos komunikatą dėl ES kovos su prekyba žmonėmis strategijos¹⁰, kuriame nustatyta, kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas aukoms vaikams ir vaikams, kuriems kyla pavojus tapti prekybos žmonėmis aukomis, šiuo tikslu sistemingai teikiant pranešimus ir įspėjimus dėl dingusių vaikų, kad būtų galima anksti nustatyti aukas, laiku pasitelkti konkrečiai aukoms vaikams pritaikytas nukreipimo procedūras, greitai paskirti globėjus ir suteikti veiksmingą nemokamą teisinę pagalbą;
11. ATKREIPDAMA DĖMESĮ į dingusio asmens apibrėžtį pagal Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijas¹¹ ir nacionalines taisykles, kaip dingusių asmenų apibrėžties pagrindą;
12. PRIPAŽINDAMA svarbų **Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europol)**, kaip valstybių narių teisėsaugos institucijų keitimosi informacija centro, vaidmenį ir jos vaidmenį remiant bei koordinuojant bendradarbiavimą tarpvalstybinio policijos darbo srityje;
13. PRIPAŽINDAMA **Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūros (CEPOL)** vaidmenį rengiant, įgyvendinant, koordinuojant ir remiant teisėsaugos pareigūnų mokymą Sąjungoje;

⁹ Dok. 7453/21.

¹⁰ Dok. COM(2021) 171 final.

¹¹ Europos Taryba, Rekomendacija CM/Rec (2009)12, kurią 2009 m. gruodžio 9 d. priėmė Ministrų Komitetas: Europos Taryba teigia, kad dingęs asmuo yra fizinis asmuo, kurio buvimas tapo neaiškus, nes jis dingo be pėdsako ir nėra požymių, kad jis yra gyvas.

14. AKCENTUODAMA **Tarptautinės kriminalinės policijos organizacijos (Interpolo)**, kaip pasaulinės keitimosi informacija platformos ir policijos bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis platformos, darbą, taip pat PRIPAŽINDAMA jos svarbą vaidmenį, priemones ir paslaugas intensyvinant pasaulinio masto dingusių asmenų atvejų tyrimus;
15. PRIPAŽINDAMA vieno langelio principu veikiančių **bendrų kontaktinių punktų** darbą tarptautinio teisėsaugos bendradarbiavimo srityje; šie punktai apima kuo visapusiškesnę nacionalinę kompetenciją ir gali nagrinėti visus galimus prašymus, susijusius su tarpvalstybiniu teisėsaugos bendradarbiavimu, įskaitant dingusių asmenų bylas, ir ATKREIPDAMA DĖMESĮ į **policijos ir muitinių bendradarbiavimo centrų (PCCC)**, kaip svarbių institucijų, atliekančių įvairias funkcijas ir užduotis vidaus saugumo ir teisėsaugos srityje, darbą; jie yra vertinga vietos priemonė vykdant greitą tiesioginį tarpvalstybinį bendradarbiavimą dingusių asmenų atvejais;
16. ATSIŽVELGDAMA į Tarybos **Teisėsaugos darbo grupės** diskusijų rezultatus **ir Policijos ekspertų tinklo dingusių asmenų klausimais (PEN-MP) išvadas**, kad Europos Sąjungoje kasmet dingsta daugiau kaip 300 000 žmonių (remiantis 2019 m. duomenimis), iš kurių daugiau kaip 100 000 yra vaikai ir paaugliai. Remiantis duomenimis, 18 šalių atveju jų įrašuose vis dar yra iš viso apie 40 000 neišspręstų dingusių asmenų bylų. Be to, remiantis 15 šalių duomenimis, Europos Sąjungoje taip pat yra ne mažiau kaip 15 000 nenustatytos tapatybės mirusių asmenų;
17. REMDAMA ir SKATINDAMA policijos ekspertų tinklo dingusių asmenų klausimais (PEN-MP) diskusijas dėl poreikio kurti metodus, kurie leistų kompetentingoms institucijoms greičiau ir veiksmingiau imtis veiksmų;
18. PABRĖŽDAMA, kad kai kurie dingę vaikai taip pat yra seksualinės prievartos prieš vaikus aukos, nors didžioji dalis seksualinės prievartos prieš vaikus ir seksualinio vaikų išnaudojimo vyksta vaiko pasitikėjimo rate. Dėl to jie tampa vis labiau pažeidžiami. Reikia dėti daugiau pastangų, kad nagrinėjant tokius atvejus būtų geriau suprantami konkretūs jų poreikiai ir į juos būtų atsižvelgta,

TARYBA:

19. PABRĖŽIA, kad svarbu sėkmingai įgyvendinti atnaujintą Šengeno informacinės sistemos veikimo teisinį pagrindą (SIS reglamentų nauja redakcija) dingusių asmenų ir pažeidžiamų asmenų, priklausančių rizikos grupėms, srityje, ir RAGINA valstybes nares, ES agentūras ir visus kitus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus jį įgyvendinti laikantis terminų;

KIEK TAI SUSIJĘ SU VALSTYBĖMIS NARĖMIS:

20. REKOMENDUOJA valstybėms narėms, kurios to dar nepadarė, apsvarstyti galimybę, kai tikslinga ir deramai atsižvelgiant į nacionalinius išteklius bei organizacinės struktūros, nacionaliniu lygmeniu įsteigti centrinį operatyvinį dingusių asmenų klausimų padalinį, kuriame būtų įdarbinti teisėsaugos pareigūnai ir kuris turėtų prieigą prie bendros nacionalinės dingusių asmenų ir nenustatytų žmogaus palaikų bei kūno dalių duomenų bazės;
21. REKOMENDUOJA valstybėms narėms teikti paramą veiksmingam bendrų kontaktinių punktų (pabrėždama SIRENE biurų vaidmenį) ir (arba) PCCC veikimui vykdant savo užduotis ir pareigas, be kita ko, dingusių asmenų atvejais;
22. RAGINA Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykės platformos (EMPACT) subjektus, visų pirma kovos su prekyba žmonėmis ir seksualiniu vaikų išnaudojimu srityje, kai aktualu, įtraukti PEN-MP į konkrečių veiksmų, patenkančių į jo įgaliojimų sritį, rengimo ir įgyvendinimo procesus;
23. RAGINA valstybes nares naudotis visomis turimomis Interpolo priemonėmis ir paslaugomis, pavyzdžiui, pasauliniu policijos perspėjimu dėl dingusių asmenų (geltonuoju pranešimu), kad būtų veiksmingai tiriami pasaulinio masto dingusių asmenų atvejai;

KIEK TAI SUSIJĘ SU KOMISIJA:

24. PRAŠO Komisijos rengiant naujus teisės aktus dėl dingusių asmenų toliau atsižvelgti į PEN-MP pasiūlymus. Naujų teisės aktų rengimas grindžiamas tinkamai parengtais poveikio vertinimais;
25. PRAŠO Komisijos apsvarstyti galimybę parengti bendrą Europos bendradarbiavimo sistemą, susijusią su asmenų dingimu (net ir savanorišku), kai toks dingimas kelia susirūpinimą;
26. PRAŠO Komisijos apsvarstyti galimybę ES lėšomis finansuoti projektus, kuriais siekiama skatinti glaudesnę teisėsaugos institucijų, tiriančių įtartino dingimo atvejus ir (arba) dingusių asmenų atvejus (įskaitant neištirtus atvejus), tarpusavio bendradarbiavimą ir institucijų, atsakingų už sprendimų, kuriais siekiama apsaugoti vaikus ar pažeidžiamus asmenis, priklausančius rizikos grupėms, (pvz., nuo vaikų pagrobimų, žmonių pagrobimų, prekybos žmonėmis ir kt.), tarpusavio bendradarbiavimą;

KIEK TAI SUSIJĘ SU PEN-MP:

27. PRAŠO PEN-MP toliau dėti pastangas, kad būtų gerinamas valstybių narių kompetentingų tarnybų, Šengeno asocijuotųjų šalių ir trečiųjų šalių (daugiausia dėmesio skiriant Vakarų Balkanams), atitinkamų ES tarnybų ir pasaulinių institucijų bendradarbiavimas. PEN-MP taip pat turėtų apsvarstyti galimybę bendradarbiauti su kitomis trečiosiomis šalimis (pvz., Šiaurės Afrikos šalimis);

28. ATKREIPIA DĖMESĮ į PEN-MP planus parengti statutą, kuris būtų aiškus ir tikslus pagrindas, kuriuo kompetentingos tarnybos ir viešieji subjektai, kurie gali padėti greitai ir veiksmingai surasti dingusius asmenis, galėtų veiksmingai bendradarbiauti laikydamiesi teisinių pareigų (įskaitant duomenų apsaugą). Teisėsaugos institucijos turėtų išlaikyti vadovaujamą vaidmenį ir gali prašyti privačių suinteresuotųjų subjektų arba NVO teikti paramą;
29. PRAŠO PEN-MP toliau svarstyti ir plėtoti galimybę sukurti Europos interneto platformą, skirtą policijos tarnybų teikiamų pranešimų apie dingusius asmenis skleidimui. Tokio pobūdžio platforma turi užtikrinti, kad nebūtų dubliuojami esami keitimosi informacija kanalai, pavyzdžiui, Šengeno informacinė sistema, Priumo sistema ir Interpolas, turi neapimti operatyvinių duomenų ir užtikrinti, kad būtų laikomasi duomenų apsaugos priemonių;
30. PRAŠO PEN-MP apsvarstyti galimybę sukurti Europos gerosios praktikos vadovą, kuriame būtų išvardytos visos atitinkamos nacionalinės iniciatyvos dingusių asmenų srityje;

KIEK TAI SUSIJĘ SU EUROPOLU:

31. RAGINA Europolą toliau remti tyrimus, susijusius su dingusiais asmenimis, kurie dingo dėl nusikalstamos veikos, patenkančios į jo įgaliojimų sritį, ir PRAŠO Europolo toliau remti PEN-MP naudojantis Europolo ekspertų platforma (EPE);

KIEK TAI SUSIJĘ SU CEPOL:

32. PRAŠO CEPOL apsvarstyti galimybę į savo esamą veiklos portfelį, kai tai įmanoma ir aktualu, įtraukti dingusių asmenų, kurie dingo dėl nusikalstamos veikos, atvejų klausimą. Ši užduotis turėtų būti įvykdyta ES indėlio į CEPOL kontekste ir glaudžiai bendradarbiaujant su PEN-MP ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais šioje konkrečioje nusikalstamumo srityje.